

sama, ne vedé kako, jo na neko stransko napačno pot zavozila, odkar je Plahtača, njegovo štacuno in „sladkega“ pri njem spoznala. — Dozdevalo se ji je, da, večkrat ko Plahtača v štacuni obišče, večje potrebe se iznova v njenem gospodinjstvu na dan prikazujejo. Pred Plahtačevo dobo bilo je v njenem gospodinjstvu vse tako lepo v redu; z malim bilo je moč vsem potrebam popolno zadostiti, a sedaj je uže vse drugače. Preje prihranila si je med letom pri gospodinjstvu lepih novcev, katere je prejemale za eno in drugo reč; sedaj dobiva pa primeroma še več denarja za prodane reči; mesto da bi se kaj prihranilo, pa se vsak teden več ali manj primanjkuje. Kava, sladkor, „bobki“ za otroke, „sladki“ raznih imen naredilo ji je uže hudo in veliko luknjo v njenem gospodinjskem žepu, na kar pa še do danes mislila ni. (Dalje prih.)

Politične stvari.

Interpelacija poslanca dr. Poklukarja in drugov

ekscelenciji, gospodu naučnemu ministru.

(V državnem zboru dne 18. oktobra.)

Jezikovna uredba ljudskih šol po slovenskih pokrajinah Štajerske, Koroške in Primorske daje uže desetletja povod jako opravičenim pritožbam slovenskega, oziroma hrvatskega prebivalstva. Te pritožbe so se čestokrat, posebno pa v zadnjem zasedanju javno izražale v izpeljavah posamičnih poslancev ter bile so povod, da so se predlagale resolucije. V tem oziru naj bodeta omenjeni resoluciji, kateri sta poslanca Klun in Vitežič dne 10., oziroma 14. maja 1887 predložila visoki zbornici in kateri sta bili tako mnogobrojno podprti, da se ne more dvomiti, da bodeta naposled vsprejeti.

Kljubu temu se pa pristojna šolska oblastva nikakor niso ozirala na osnovane slovanskega prebivalstva pritožbe ob jezikovni uredbi ljudskih šol. Prej ko slej nimajo koroški Slovenci niti ene enorazredne slovenske ljudske šole, prej ko slej trpé ljudske šole na Primorskem vsled prisiljenega uvajanja nemškega, oziroma italijanskega poučevanja, na Štajerskem pa se je tekom tega leta območje slovenskega poučnega jezika čutno skrčilo, kajti, z odredbo dež. šolskega sveta štajerskega z dne 22. februarja t. l., št. 823, zaukazalo se je, da se pouk nemščine pričenja celó na enorazrednih ljudskih šolah s poludnevним poukom, in sicer takoj na spodnji stopnici, razširil se je pouk tega jezika na dvo- in trirazrednicah uprav abnormalno, na čveterorazrednicah pa se pouk tega jezika ni samo potisnil uže v prvi razred, temveč nemščina povzdignila se je v najvišjem razredu za celo vrsto važnih učnih strok — učnim jezikom.

Ta fakta, ki izvestno visoki učni upravi niso neznan, nasprotujejo — da se ne strinjajo z načeli racionalne pedagogike, o tem hočejo podpisani popolnem molčati — jako odločno pozitivnim določbam avstrijskega

ustanovnega prava in pravilom našega šolskega zakonodajstva. Državni ljudskošolski zakon z dne 14. maja 1869, drž. zak. št. 62, pravi namreč v §. 6:

O učnem jeziku in o pouku družega deželnega jezika odločuje v mejah, po zakonih določenih, deželno šolsko oblastvo, zaslišavši one, ki šolo vzdržujejo.

Iz tega je popolnem jasno, da dotična deželna šolska oblast ni vezana na želje onih, ki šolo vzdržujejo — ti namreč imajo se samo zaslišati — pač pa „na meje, po zakonih določene“. Ker ne dostaje posebnih deželnih zakonov, more se za spredaj imenovane dežele samo ozir jemati na splošne določbe državnih osnovnih zakonov z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142, ki v članu XIX. izrecno velevalo:

V deželah, kjer stanuje več narodnosti, naj bodo javna učilišča urejena tako, da bode brez vsake sile za pouk družega deželnega jezika, vsaka teh narodnosti dobivala potrebnih sredstev za izobražbo v svojem jeziku.

Po tej določbi državnih osnovnih zakonov je torej brezdvomno, da sila, ki se vrši z uvajanjem družega deželnega jezika (v tem slučaju nemščine, oziroma italijanščine) kot obligatnega učnega predmeta, nasprotuje duhu in besedam avstrijskega ustavnega prava, in ravno tako more se smatrati za kričečo nezakolitost, ako so v rečenih deželah, Štajerski, Koroški in Primorski, ljudske šole, odmenjene izobrazbi slovenske, oziroma hrvatske mladine, urejene tako, da tuj jezik, bodisi izključno, bodisi deloma velja učnim jezikom, edino opravičeni materni jezik pa je potisnjen nazaj.

Uvaževaje vse to, stavijo podpisani do Vaše ekscelencije vprašanje:

1. Je-li Vaša ekscelencija pripravljena, odstraniti sedanjo nezakonito uredbo ljudskih šol v gore imenovanih deželah ter takoj zaukazati tako jezikovno organizacijo, da bode v zmislu člana XIX. zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142 in §. 6 zakona z dne 14. maja 1869 drž. zak. št. 62 slovenščina, oziroma hrvaščina na teh učnih zavodih edini poučni jezik, — ko bi se pa uvela nemščina ali italijanščina kot učni predmet, da bi se ž njo ne pričenjalo pred končanim 3. šolskim letom, na drugi strani pa, da bila izključena vsakršna sila za pouk družega deželnega jezika?

2. Ali misli Vaša ekscelencija potrebno ukreniti, da se bode skrbelo za primerno izomiko učnih sil, ki se imajo uporabljati na teh ljudskih šolah?

(Sledi eno in petdeset podpisov členov Hohenwartovega in českega kluba.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — O parlamentarni krizi državnega zbora piše se nam z Dunaja: Razprave med vlado in državnega zbora večino do včeraj še niso bile dognane. Po večkratnih obširnih razpravah in po tem, ko sta bila minister Gautsch in dr. Rieger v tej zadevi pri cesarju, posvetovalo se je ministerstvo v tem vpra-